

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.052/2021/12-I.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Radics László Ügyvédi Iroda (cím1; eljáró ügyvéd: dr. Radics László) és a Shiffer és Társai Ügyvédi Iroda (cím5; eljáró ügyvéd: dr. Schiffer András) által képviselt felperes (cím2) felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím3; eljáró ügyvéd: dr. Stanka Gergely) által képviselt alperes (cím4) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. december 22-én kelt 18.G.41.641/2018/47-I. számú ítélete ellen a felperes 49. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja;

a perköltségre vonatkozó részében megváltoztatja, és a felperes által fizetendő perköltség összegét 12.700.000 (tizenkétfélmillió-hétszázezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000.000 (ötmillió) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében 1.533.375.275 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:62. § (1) és (5) bekezdésére, valamint a 6:519. §-ára, másodlagosan a Ptk. 6:587. §-a szerinti utaló magatartásra hivatkozott.

[2] Elsődleges kérelme kapcsán kifejtette, hogy a Ptk. 6:62. § (2) bekezdése a szerződéskötésre irányuló tárgyalásokba bocsátkozó felektől megköveteli azt, hogy a másik felet valamennyi lényeges körülményről tájékoztassák. A hitelszerződéssel kapcsolatos egyeztetési folyamat kezdetén már az alperes rendelkezésére bocsátotta azokat a vevői szándéknyilatkozatokat, melyek tanúsították, hogy a projekt megvalósítása esetén az általa kalkulált termékmennyiséget meg kívánják vásárolni. Ennek ellenére az alperes hónapokon keresztül nem közölte, hogy a nyilatkozatok számára nem megfelelőek. Az alperes egyre erősödő szerződéskötési szándékát látva más pénzintézetekkel nem bocsátkozott tárgyalásokba, így a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos irreális alperesi elvárások közlésének időpontjára, 2017 októberére az elnyert támogatás igénybevételének lehetősége megghiúsult. A teljesíthetetlen alperesi igények ismeretében már 2017 márciusában lezárta volna az egyeztetéseket és más finanszírozót keres.

[3] Az alperes magatartása miatt így elesett a projektre megítélt 1.347.948.000 forint összegű támogatás felhasználásának lehetőségétől, valamint indokolatlanul keletkezett megbízási díjfizetési kötelezettsége a tanácsadó 1 felé 205.427.275 forint összegben.

[4] Az utaló magatartásra alapított kereset ténybeli alapjaként a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes az egyeztetések során abban a hiszemben tartotta őt, hogy vele hitelszerződést kíván kötni, majd a folyamat végén tisztességtelenül zárkozott el a szerződéskötéstől. Jóhiszeműen bízhatott az alperesi ügyintézők által sorozatosan tett azon ígéretben, hogy a szerződéskötési folyamat 2017. szeptember végéig lezárul, emiatt más pénzügyi forrást nem keresett. Ehhez képest a 2018. október 3-án közölt új feltétel ellentétes a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével. Maga az alperes is tudta, hogy az teljesíthetetlen, így valójában ürügyként használta a tárgyalások megszakítása érdekében.

[5] A felperes tudomásul vette, hogy az alperes nem támogatja a crosslimit lehívás rögzítését a szerződésben, így amennyiben nem merültek volna fel az alperes irreális elvárásai a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatban, e nélkül is hajlandó lett volna a hitelszerződést megkötni. Elfogadta a szabadalmi joggal kapcsolatos alperesi elvárásokat is, így a szerződéskötés elmaradásának egyetlen oka az a tisztességtelenül kikötött új feltétel volt, melyet az alperes a szándéknyilatkozatokkal szemben támasztott. 2017. október 2-ig az alperes kifejezett felperesi tájékoztatáskérés ellenére sem támasztott semmilyen feltételt a szándéknyilatkozatok tekintetében, és azt sem közölte, hogy a szándéknyilatkozatok tartalmára formanyomtatvánnyal rendelkezik. Már 2017 márciusában megküldte az alperesnek a rendelkezésére álló vételi nyilatkozatokat, azonban 2017 októberéig nem kifogásolta azokat, sőt a 2017. szeptember 26-án kelt e-mailben az szerepel, hogy amennyiben beazonosíthatók a nyilatkozat aláírói, úgy azok elfogadhatóak az alperes számára.

[6] Teljesen okszerűtlen arra hivatkozni, hogy kötelező érvényű vételi ajánlat nélkül nem lehet reálisan megítélni egy termék jövőbeni piacképességét és jövedelmezőségét, az alperes ugyanis több héten keresztül vizsgálta a projekt pénzügyi terveit, cashflow számítását, törlesztési ütemezését, és minden alkalommal arra jutott, hogy a projekt jövedelmezősége és

rentábilis üzemeltetése megkérdőjelezhetetlen, sőt a sűrítmény vonal nyeresége önmagában elbírja az egész projekt kiadását.

[7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította sem a kárát, sem az alperes jogellenes magatartását, sem az ok-okozati összefüggést. Ha a felperesnek lett is volna kára, az nem neki felróható. A tárgyalások során a Ptk. 6:62. § (1) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét teljesítette.

[8] Az indikatív ajánlatok nem keletkeztettek a bank oldalán kötelezettséget, a felperes azonban még ezeket sem fogadta el, hanem módosítást kért. A második indikatív ajánlat határidejének eredménytelen lejárátát követően, 2017. július 16-tól kezdve még indikatív ajánlata sem volt a hitel kihelyezésére. Ilyen körülmények között a felperes alappal nem bízhatott a hitelszerződés biztos megkötésében. Az előkészített szerződések megkötésének bizonytalansága a gazdálkodó szervezetek üzleti kockázatának körébe tartozik. Az együttműködési kötelezettség tekintetében indifferens, hogy valamelyik tárgyaló fél miért támaszt újabb vagy szigorúbb feltételt, vagy a másik fél azt miért nem fogadja el.

[9] Az indikatív ajánlatok világosan rögzítették, hogy kötelező érvényű vételi szándéknyilatkozatok benyújtását kéri a felperestől, aminek pedig elengedhetetlen eleme a vételár meghatározása. A szándéknyilatkozatokból az ajánlott vételár hiányában nem volt megállapítható, hogy a felpereshez befolyó összeg kellő fedezetet nyújt-e a hitel visszafizetésére. A kötelező érvényű ajánlatok benyújtására vonatkozó tájékoztatást az alperes már 2017. március 12-én megtette a felperes felé, nem csak 2017 őszén. Ettől függetlenül, ha a felperes megfelelő mennyiségű és tartalmú szándéknyilatkozatot tudott volna benyújtani, a felek között akkor is megszakadt volna a tárgyalási folyamat, mivel több, a szerződés fő tárgyát érintő kérdésben nem tudtak megegyezni (a kölcsönösszegben, illetve a biztosítéki rendszerben a szabadalom biztosítékba adása terén).

[10] Vitatta a kár bekövetkeztét, mivel a felperesnek a támogatás elnyeréséhez meg kellett volna kötnie a támogatási szerződést, majd teljesítenie kellett volna annak feltételeit, ezt azonban nem bizonyította. Az elutasító döntésének közlését követően egyébként is közel három hónap állt rendelkezésére, hogy újabb finanszírozót keressen, illetve, hogy újabb határidő-hosszabbítást kezdeményezzen a támogatónál.

[11] A kárként érvényesíteni kívánt támogatás teljes összege egyébként sem növelte volna a felperes vagyonát, hiszen azt a projekt megvalósítására kellett volna fordítani, a hitelt pedig teljes egészében vissza kellett volna fizetni. A támogatás összege tehát elmaradt vagyoni előnyként nem érvényesíthető. Az okozati összefüggés hiányzik a megbízási díjfizetési kötelezettség mint kár esetében is, mert az nem az alperesi hitelügylethez kapcsolódott, hanem a projekt megvalósításához. A felperes nem bizonyította azt sem, hogy a megbízási díjat megfizette.

[12] A felperes másodlagosan előterjesztett keresetének elutasítását kérte, mert álláspontja szerint az utaló magatartás törvényi tényállási elemei nem valósultak meg. Nem megalapozott az a felperesi állítás sem, hogy szándékosan azt a látszatot keltette a felperesben, hogy mindenképpen szerződést fognak kötni, különösen nem a felperes által támasztott feltételek alapján. A felperes képviselőjének tudnia kellett, hogy a banki kapcsolattartóknak nincsen önálló aláírási jogosultságuk, az ő közlésük nyilvánvalóan nem tekinthető a bank hivatalos, kötelezettségvállalást tartalmazó írásbeli közlésének.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 22.544.366 forint perköltséget.

[14] Tényként állapította meg, hogy a támogató 1 (a továbbiakban: támogató 1) a 201 (helyesen: 210)/2014. (VIII. 27.) Kormányrendelet alapján a 2016. július 20-án kelt levelében egyszeri, 1.347.948.000 forint összegű, vissza nem térítendő támogatásra tett ajánlatot egy gyümölcslésűritő és melléktermék-hasznosító üzem kivitelezéséhez, melyet a felperes elfogadott. A szerződéskötés határidejét a támogató 1 a felperes kérelmére több alkalommal meghosszabbította, utoljára 2018. június 30-ig. A felperesnek a szerződéskötésig be kellett mutatnia az előfinanszírozó hitel tárgyában megkötött szerződését.

[15] A felperes először a bank 1-hez, majd ennek eredménytelensége után 2017. február 8-án hitelkérelemmel fordult az alpereshez az üzem kivitelezésének pénzügyi finanszírozása érdekében. 2017. február 14-én megküldte az alperes részére az vevő1., a vevő 2, a vevő 3 és vevő 4 potenciális vevők vásárlási szándéknyilatkozatát. A japán vevő 5 cég szándéknyilatkozatát a felperes 2017. március 10-én továbbította. Az alperes a 2017. március 12-én küldött e-mailben tájékoztatta a felperest arról, hogy a döntéshozók a folyósítás időpontjára várják el a potenciális vevőktől származó kötelező érvényű és mennyiséget is tartalmazó szándéknyilatkozatok benyújtását mind a sűrítmény, mind a pektin esetében. A jóváhagyáshoz a felperesnek a pektin esetében is be kell majd nyújtania a nem kötelező, de legalább mennyiséget tartalmazó szándéknyilatkozatot. A felperes 2017. március 20-án megküldte az alperes részére a kínai vevő 6, valamint a vevő 7 és az vevő 8 nyilatkozatait, mely két utóbbi mennyiségre vonatkozó szándéknyilatkozatot is tartalmazott.

[16] A felperes eközben, 2017. március 1-jén megbízási keretszerződést kötött a tanácsadó 1vel mint megbízottal, hogy a projekt keretében gyártott termékek értékesítésével kapcsolatban teljes körű tanácsadást végezzen, a megbízó segítségére legyen, továbbá támogassa megbízót a tárgyaló fél kapcsolatos tárgylásokban. A felek 10.000.000 forint + áfa összegű megbízási díjban állapodtak meg.

[17] Az alperes miután április 24-én tájékoztatta a felperest, hogy finanszírozást tud nyújtani, 2017. április 26-án elküldte első indikatív ajánlatát, amit a felperes nem fogadott el.

Május 17-én az alperes újabb indikatív ajánlatot tett, de a felek között ez alapján sem jött létre megegyezés. Mindkét indikatív ajánlat tartalmazta azt a folyósítási feltételt, hogy a felperes mennyiséget tartalmazó, kötelező érvényű szándéknyilatkozatot nyújtson be a tervezett mennyiség 50%-ára, almasűrítmény esetében 5.000 tonnára, pektin esetében 300 tonnára.

[18] 2017. augusztus 24-én a felperes elküldte az alperesnek a rendelkezésére álló vételi szándéknyilatkozatokat: a vevő 9-nek a felperes négy különféle termékére vonatkozó, egyenként 150 tonna, 5.000.000 db 250 ml, 6000 tonna és 300 tonna mennyiségről szóló szándéknyilatkozatát, egy 6000 tonna mennyiséget tartalmazó szándéknyilatkozatot az vevő 10 részéről, egy feltételeket nem tartalmazó szándéknyilatkozatot a vevő 6.-tól, egy 1000 tonna almasűrítményre vonatkozó szándéknyilatkozatot a vevő 7-től, illetve egy 700-1500 tonna alma sűrítményre vonatkozó szándéknyilatkozatot az vevő 8-tól. A szándéknyilatkozatok arra vonatkozó feltételeket nem tartalmaztak.

[19] Az alperes 2017. szeptember 21-én e-mailben megküldte a finanszírozási szerződések újabb tervezeteit a felperes részére, amelyekre a felperes 2017. szeptember 25-én kelt levelében módosító javaslatokkal élt. Sérelmezte az alperes szabadalommal kapcsolatosan kialakított feltételét, az akkreditívnyitás megtagadási jogát, költségeit, a szabad pénzeszköz 50%-ának óvadéki számlán történő elhelyezését. A szabadalommal kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy az alperes szerződéstervezetének rendelkezései folytán a felperes elveszítheti a szabadalom fölötti rendelkezési jogot. A szerződésben rögzíteni kérte a kötelező érvényű vételi ajánlatok alperes általi elfogadásának tényét, illetve kérte a kölcsönösszeg megemelését. Az alperes a felperes módosítási indítványait nem fogadta el teljeskörűen, a 2017. szeptember 26-án kelt e-mailben egyebek mellett tájékoztatta, hogy a szándéknyilatkozatok elfogadhatóságára irányuló végső döntés még folyamatban van.

[20] A felek október 2-án személyes egyeztetést folytattak, amely során a felperes továbbra is kérte a 2,7 millió euró törlesztést követő, crosslimitként történő újra felhasználását forgóeszköz-finanszírozásra, amiről az alperes ekkor még nem kívánt szerződést kötni. Tájékoztatta továbbá a felperest, hogy az általa átadott szándéknyilatkozatok nem kötelező érvényű vételi ajánlatok, és mivel nem tartalmaznak árat, nem állapítható meg, hogy a befolyó összeg kellő fedezetet nyújt-e a hitel visszafizetésére. Kérte olyan szándéknyilatkozatok bemutatását, amelyekben a vásárlási ár is szerepel, valamint a nyilatkozatot tevő egyúttal kötbérfizetési kötelezettséget vállal arra az esetre, ha a nyilatkozatban szereplő mennyiség megvásárlására nem kerül sor.

[21] Az alperes 2017. október 6-án ezzel egyező tartalmú nyilatkozatot küldött a felperesnek, mellékelve a vételi ajánlatok formai és tartalmi követelményeit rögzítő nyomtatványt. A felperes már október 2-án jelezte az alperesnek, hogy az általa támasztott elvárás teljesíthetetlen, majd ezt erősítette meg 2017. október 24-ei levelében, melyben egyúttal kártérítési követelését is megfogalmazta.

[22] Ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a Ptk. érintett rendelkezésének felhívását követően az elsődleges kérelem kapcsán – az alperesi tanúk egybehangzó vallomására utalva – kifejtette, hogy a megkötni szándékozott hitelszerződés egyfelől a kihelyezett hitel magas összege miatt, másfelől a projekt jellegéből eredően kockázatosabb jellegű hitelszerződésnek volt tekinthető, a hitelt a gyár működéséből fizette volna vissza a felperes. Ilyen konstrukció esetén mindkét félnek különös gondossággal kellett eljárnia. A hasonló jogügyletekben a felek mindig az adott projekt jellegzetességének megfelelően, egyedi feltételeket tartalmazó szerződés kialakítására törekednek, ami aktív közreműködésüket feltételezi, jellemzően több egyeztetés, tárgyalás keretében. A szerződést megelőző tárgyalások ezért rendszerint hónapokig, de akár egy évig is eltarthatnak úgy, hogy szerződéskötésre végül nem minden esetben kerül sor. Ezekről a körülményekről a felperesnek is tudnia kellett.

[23] Az egyeztetések folyamatában nem lehet előre tudni, hogy milyen adatok merülnek fel, és azt sem, hogy ezekre figyelemmel milyen további szerződési feltételeket fog majd egyik vagy másik fél támasztani. Ezért előfordulhat, hogy a tárgyalások elején a pénzügyi intézet számára úgy tűnik, hogy olyan feltételrendszert lehet majd kialakítani, ami a hitel visszafizetésére kellő biztosítékokkal szolgál, majd a felek mégsem tudnak konszenzusra jutni.

[24] Az okirati bizonyítékok alapján megállapította, hogy az alperes a potenciális vevőktől származó kötelező érvényű szándéknyilatkozatok meglétét kezdetben folyósítási feltételként határozta meg, ami azt jelentette, hogy a szerződés megkötése előtt azok tartalmát nem vizsgálta, mivel a szerződés megkötésének nem voltak feltételei. Az alperes döntéshozói ismerték a felperes által 2017 szeptemberéig megküldött szándéknyilatkozatokat, de ezekről döntés nem született tekintettel arra, hogy a nyilatkozatok tartalma abban az időben nem akadályozta volna a szerződéskötést. 2017. szeptember 25-én azonban a felperes kérte, hogy a hitelszerződésben rögzítsék a kötelező érvényű ajánlatok alperes általi elfogadhatóságának tényét. Ezt követően, 2017. október 2-án tájékoztatta a felperest arról, hogy a szándéknyilatkozatokat nem tudja elfogadni, mivel azok nem kötelező érvényűek. Az alperes döntéshozói a tárgyalások akkori állása szerint hozták meg döntésüket, hogy a szándéknyilatkozatoknak nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, és azokkal szemben szigorúbb követelményeket támasztanak. Mindez önmagában nem jogellenes magatartás, hiszen a szerződéskötést megelőző tárgyalási folyamat lényege éppen az, hogy a felek az aktuálisan rendelkezésükre álló adatok alapján, saját üzleti érdekeinek megfelelően alakítják ki további szerződéses szándékukat, s amennyiben szükségesnek ítélik, akár további biztosítékokat is kérnek. Ezért nem elhanyagolható az sem, hogy a felperes közben más, az alperes által igényelt biztosíték (szabadalom) tekintetében elzárkózott a fedezetbe történő bevonástól.

[25] Az sem tekinthető jogellenes magatartásnak, ha a szerződési feltételek körébe nem vont feltétellel kapcsolatos tárgyalásokat csak akkor kívánja lefolytatni az alperes, amikor a szerződéskötés feltételei már megvalósulni látszanak. Amikor a szándéknyilatkozatok megléte és tartalma szerződési feltétellé vált, az alperes rövid időn belül meghozta a döntését, és arról a felperest haladéktalanul tájékoztatta, így eleget tett együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének.

[26] Amennyiben az alperes megszegte volna a tájékoztatási kötelezettségét, kártérítési felelősség akkor sem terhelné, mivel a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség törvényi feltételei nem állnak fenn. A károkozó magatartás és a kár között az okozati összefüggés sem állapítható meg, mivel a felperes által állított okozatiság nem közvetlen, nem bizonyított, hanem többszörös feltételezésen alapul, ugyanakkor nem bizonyított a kár mértéke sem. Nem a szándéknyilatkozatok kérdése volt a szerződéskötés megíúsulásához vezető egyetlen körülmény, hiszen a felek nem tudtak megállapodni a szabadalmi jog fedezetként való bevonásában, illetve a felperes által kért további forgóeszközfinanszírozásban sem. A más hitelintézetekkel való szerződés lehetősége pusztán hipotézis, a felperes nem bizonyította, hogy másik bankkal sor került volna szerződéskötésre.

[27] A támogatási szerződés előkészítésére biztosított határidőt végül 2018. június 30-ig meghosszabbították, tehát 2017. október elejétől még több hónap állt rendelkezésére, hogy másik hitelintézetet is megkeressen. Nem lehet az alperes terhére értékelni azt a korábbi időszakot sem, amikor a felperes az alperest megelőzően a bank 1.-vel tárgyalt. Ezen túlmenően a támogató 1 2016. július 20-ai levelében kifejezetten felhívta a felperes figyelmét arra, hogy az ajánlat pusztán feltételes kötelezettségvállalást tartalmaz, ami a támogatási szerződés megkötéséig jogi úton nem kikényszeríthető. Az októberi jegyzőkönyvből sem tűnik ki az, hogy a hitelszerződés megkötése automatikusan maga után vonná a támogatási szerződés megkötését. A teljes támogatási összeg egyébként sem érvényesíthető elmaradt vagyoni előnyként, hiszen a kár keletkezése feltételezi a projekt megvalósulását. A hitelszerződés megkötésével, valamint a beruházás megvalósulásával azonban a felperesnek további kiadásai keletkeztek volna, ezért az elmaradt nyereség nem egyezhet meg a támogatási összeggel. A felperes elő sem adta, hogy az elmaradt nyeresége miből és pontosan hogyan keletkezett volna.

[28] A megbízási szerződéssel kapcsolatos 205.427.275 forint összegű kár bekövetkeztét, azaz a megbízási díj megfizetését sem igazolta a felperes, ráadásul sem a megbízási díj összege, sem a megbízási tárgy nincs összefüggésben a felperes által megjelölt kárigénnyel és annak összegével. A termékek értékesítésével összefüggő tanácsadás ugyanis olyan szolgáltatás, amely nem a projekt finanszírozásához, hanem a megvalósult projekt működtetéséhez kapcsolódik. A projekt megvalósításában bízva megkötött, fizetési kötelezettséggel járó ügylet olyan üzleti kockázatot rejt magában, melyet a felperes kártérítés formájában nem háríthat az alperesre.

[29] A másodlagosan megjelölt jogalap, az utaló magatartás kapcsán az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a bírói gyakorlat értelmében kártérítésre az adhat alapot, ha a fél szándékosan hozza a másik felet olyan helyzetbe, hogy annak a szerződés előkészületei miatt kára származzék, vagy önkényesen tagadja meg a szerződés megkötését. Saját üzleti döntésekből eredő kár felelősséget nem alapoz meg, mindegyik fél maga viseli a saját üzleti kockázatába tartozó kárát.

[30] A felperes nem bizonyította, hogy az alperes magatartása szándékos volt. A tárgyalások folyamán az alperes végig hangsúlyozta szerződéskötési szándékát, rövid határidőkkel válaszolt a felperes leveleire, személyes tárgyalásokat folytatott vele, a felvetődött akadályok elhárítása érdekében rövid időn belül újabb javaslatokkal állt elő. Az alperes képviselőjének 2018. január 2-ai levele a kötelező érvényű ajánlat elmaradásának okáról egyértelmű tévedés, mivel a peres felek egyező állítása alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes azért nem akart kötelező érvényű ajánlatot kiadni, mert a szerződéskötési folyamatot le kívánta rövidíteni. Ezért ebből a nyilatkozatból nem vonhatók le következtetések az alperes korábbi szándékait illetően.

[31] Az elsőfokú bíróság nem tartotta alaposnak a felperesnek azt a hivatkozását sem, miszerint alappal bízott a szerződéskötésben.

[32] A felperes kötelező ajánlattal nem rendelkezett, így az alperest szerződéskötési kötelezettség nem terhelte, az ügylet ismertett sajátosságaiból a felperesnek tudnia kellett, hogy teljes mértékben még akkor sem bízhat a tárgyalások sikerében, ha azok egyébként gördülékenyen folynak. A szerződéskötés elmaradásának oka nemcsak a szándéknyilatkozatok felperes által elfogadhatatlan tartalmával kapcsolatos alperesi igény volt, hanem az is, hogy a felek a hitelszerződés több más lényeges feltételében sem tudtak megállapodni. Nem lehet azt sem feltételezni, hogy ha a felperes az alperes többi feltételét elfogadta volna, úgy az alperes továbbra is az általa megjelölt tartalommal ragaszkodott volna a szándéknyilatkozatok megletéhez. A felperes állításával ellentétben az üzleti terv alapján nem volt megállapítható, hogy pusztán a sűrítmenygyártással elérhető eredmény elegendő lett volna a hitel visszafizetésére. A hitelnyújtás üzleti feltételeit, biztosítékait saját üzletpolitikájának megfelelően, saját üzleti kockázatára az alperes tudta megállapítani, ez pedig a szerződéskötési szabadság elvéből eredő jogosultsága volt.

[33] Az alperes magatartása nem áll szoros logikai összefüggésben az okozott kárral sem, és nem bizonyított a kár összege.

[34] Az elsőfokú bíróság nem teljesítette a felperesnek az alperes belső döntéshozatali dokumentumainak beszerzésére irányuló bizonyítási indítványát. Álláspontja szerint bizonyítási szükséghelyzet nem állt fenn, a felek levelezése és az egybehangzó tanúvallomások megfelelő mértékben feltárták a releváns körülményeket, a felperes pedig nem jelölt meg olyan, kizárólag az alperesi dokumentációkkal bizonyítható további konkrét tényt, aminek jelentősége lett volna a perben.

[35] Az eljárás szabálytalansága elleni felperesi kifogást alaptalannak tartotta, mert a perfelvételi tárgyalás elhalasztásának a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 192. §-ában rögzített feltételei nem álltak fenn. A perfelvételt lezáró végzést a Pp. 394. § (3) bekezdése, valamint 194. § (1) bekezdése alapján nem kell indokolni, a Pp. 111. §-a alapján pedig a bíróság csak a jogi képviselő nélkül eljáró felet

köteles perbeli jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatni. A Pp. 237. §-ában megfogalmazott, anyagi pervezetést igénylő körülmény nem merült fel a perben, a bíróságnak egyéb feltételek hiányában a bizonyítási teherre vonatkozó kioktatási kötelezettsége nincsen.

[36] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott, az ügyvédi munkadíjat a per tárgyának értéke alapján határozta meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdésének megfelelően.

[37] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú eljárásban pontosított nyilatkozatában elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak az eljárás megismétlésére utasítását kérte a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt. Másodlagosan a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését az anyagi jogi felülbírálat körében az elsőfokú bíróság nem megfelelő anyagi pervezetése okán. Ennek hiányában az anyagi jogi felülbírálat körében a Pp. 369. § (3) bekezdés a)-e) pontjai szerinti intézkedések megtételét, és az ítélet megváltoztatását, az alperes keresettel egyező marasztalását kérte a Pp. 383. § (1) és (2) bekezdése alapján. Önálló fellebbezésként terjesztette elő továbbá az alperes részére megállapított perköltség leszállítását 5.000.000 forint + áfa összegre.

[38] A Pp. 381. §-ára alapított fellebbezési kérelme és az eljárás szabályszerűsége kapcsán kifogásolta a perfelvétel lezárását, mert arra a szükséges tájékoztatások és figyelmeztetések hiányában került sor, a jogvita anyagi jogi és eljárási előfeltételeinek tisztázása nélkül. Bizonyítási szükséghelyzet áll fenn azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy az alperes szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos elvárásai mikor merültek fel. Az elsőfokú bíróság bizonyítékok nélkül tett ebben a körben megállapítást, korábbi alperes tanúvallomása pedig kifejezetten a hitelbírálati bizottság jegyzőkönyveit nevezte meg, mint amelyekből ezek a tények megállapíthatók. Az elsőfokú bíróságnak ezért köteleznie kellett volna az alperest az iratok benyújtására. Az alperes súlyosan megszegte együttműködési kötelezettségét akkor is, ha szándékosan elhallgatta a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos elvárásait és akkor is, ha utólag, azért találta ki, mert azokat a felperes nem tudja teljesíteni, így elzárkózhat a szerződéskötéstől. A kért nyilatkozatok beszerzése ugyanis valós gazdasági viszonyok között lehetetlen, ráadásul azokból nem is lehetett volna megítélni, hogy a felperes képes-e a hitel visszafizetésére. A kereskedelemről szóló 2005. évi CXLIV. törvény 7. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében tisztességtelen az egyoldalúan előnyös kockázatmegosztást eredményező feltételek előírása.

[39] Állítása szerint az alperes az elsőfokú eljárásban megváltoztatta az ellenkérelmét abban a tekintetben, hogy a szándéknyilatkozatok tartalmával kapcsolatos elvárásai mindvégig változatlanok voltak-e vagy sem. A keresetváltoztatás elkésett és nem felel meg a Pp. által támasztott formai és tartalmi követelményeknek sem, az elsőfokú bíróság pedig nem tisztázta a nyilatkozatok közötti ellentmondást.

[40] Lényeges eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú bíróság pusztán tanúbizonyítást folytatott, szakértői bizonyítás szükségességéről nem adott tájékoztatást, ugyanakkor szakkérdésben foglalt állást.

[41] A Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontjára alapított kérelem kapcsán kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem végzett anyagi pervezetést, kérte ennek pótlását a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta az ellenkérelem ellentmondásait, továbbá az ítéletben számos körülmény bizonyíthatatlanságát róta a felperes terhére anélkül, hogy a Pp. 237. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatást adott volna. Utalt a Debreceni Ítéltábla Pf.20.359/2017/7. számú határozatára.

[42] A Pp. 383. §-ára alapított kérelem kapcsán a felperes kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a bizonyítékokat és tévesen állapította meg a tényállást. A támogató 1-támogatás utófinanszírozást jelent, így a likviditási nehézségek elkerülése érdekében ruolózó hitelre van szükség. Az elvart finanszírozási struktúrában a saját erő nem mosható össze az előfinanszírozó hitelkerettel. A bank ltól a felperes kötelező érvényű ajánlatot kapott, azonban a támogató 1 jegyzőkönyvének ismeretében a saját erő növelését kérte, ami nem volt elfogadható számára.

[43] Az alperes 2017. április 24-ei levélben nincs szó kötbérvállalást tartalmazó, 10 évre szóló, meghatározott árra vonatkozó szándéknyilatkozatról. Ugyanakkor a vevő 7 és az vevő 8 ajánlata piaci árra vonatkozott, így téves az a megállapítás, hogy a szándéknyilatkozatok nem tartalmaztak árra vonatkozó feltételt. Az indikatív ajánlatban szereplő követelményeknek (menniséget tartalmazó, kötelező ajánlat) mindegyik benyújtott dokumentum megfelel. Téves az a megállapítás, hogy az alperes számára a tárgyalások kezdetén még ne lett volna fontos a szándéknyilatkozatok kérdése, hiszen az üzleti tervek megvalósíthatóságát ez alapján tudták csak megítélni. Nem véletlen, hogy 2017 februárjában már kérték a szándéknyilatkozatokat. 2017 novemberében maga az alperes is arra hivatkozott, hogy már az indikatív ajánlat megfogalmazta ezeket a követelményeket.

[44] Valótlan az az ítéleti ténymegállapítás, hogy az alperes nem fogadta el a felperes módosítási javaslatait. A banki ügyintézők minden módosítási javaslattal egyetértettek, ezért vitték döntésre a felperes indítványait, és 4 alkalommal is pozitív döntés született.

[45] Semmilyen alapja nincs annak a ténymegállapításnak, hogy újabb adatok és tények felmerülése vezetett volna a tárgyalások megszakítására, semmilyen érdemi változás nem történt azt követően, hogy az alperes négy alkalommal is hitelnújtásra alkalmasnak minősítette a projektet.

[46] Az elsőfokú bíróság érdemi bizonyíték nélkül határozta meg a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos alperesi döntés időpontját, egyszerűen átvette az alperes

ellentmondásos érvelését. A követelmények nem valamely szerződéses feltétel megtárgyalása kapcsán merültek fel, hanem egyik napról a másikra közölték ezt az ürügyet. Ezt támasztja alá, hogy hamarabb döntöttek arról, hogy szerződéskötési feltétel legyen a szándéknyilatkozat, mint hogy közölték volna a tartalmi elvárásokat. tanúl pedig maga mondta ki tanúvallomásában, hogy ilyen szándéknyilatkozatot egy vevő sem adna ki.

[47] Iratellenes az a megállapítás, hogy a szabadalmi jog kérdésében, illetve a forgóeszköz-finanszírozásban való megállapodás hiánya is akadálya lett volna a szerződéskötésnek. A felperes ugyanis elfogadta a szabadalommal kapcsolatos alperesi feltételeket, és tudomásul vette azt is, hogy a forgóeszköz-finanszírozásról a felek csak később fognak megállapodni. Ha az alperes már 2017 márciusában közölte volna irreális elvárásait, akkor elegendő ideje lett volna, hogy más pénzügyi intézménnyel megállapodjon, ami létre is jöhetett volna, hiszen mind a támogató 1, mind az alperes hitelkockázattal foglalkozó szakemberei alkalmasnak minősítették a felperes projektjét. A támogató 1 által támasztott határidők közül a szerződéskötésre vonatkozót valóban meghosszabbították 2018. június 30-áig, a projekt befejezésének határideje azonban változatlanul 2018. december 31-e maradt. Mivel a gépek legyártása legalább 7-8 hónapos folyamat, a gyümölcstermesztés szezonálisára is figyelemmel 2018 januárjáig meg kellett volna kötni a hitelszerződést. A peres felek tárgyalásainak eredménytelenségét követően, 2017. november 2-tól ez már nem volt lehetséges, hiszen a folyamat minimum fél éves időtartamot igényel. Ezért utóbb már nem lehetett finanszírozót találni.

[48] Álláspontja szerint a fenti tényállási tévedések kiigazításával a felperes keresetének helyt adó érdemi döntés hozható, a kártérítés tényállási elemei megvalósultak. A felek mindvégig egyetlen szerződéses csomag feltételeit vizsgálták, így téves az az álláspont, hogy a felperes bármikor is lényegében új szerződést kívánt volna generálni. Megvalósultak a 12/2013. számú PED által az utaló magatartás körében meghatározott feltételek is.

[49] A felperes kára az, hogy elesett a támogatás összegétől, továbbá a projekt kialakításával kapcsolatos 205.000.000 forintos költsége is fennmaradt.

[50] Kérte az alperes perköltségének jelentős mérséklését is, amit 5.000.000 forint + áfa összegben tartott reálisnak. Az elsőfokú ítéletben meghatározott összeg oldalanként 453.365 forintos díjat jelent. Az öt tárgyalási napra figyelemmel pedig 349.206 forintos óradíjat állapított meg az elsőfokú bíróság az alperesi képviselőnek, holott a magyarországi átlagos ügyvédi munkadíj 35.000 forint/óra.

[51] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felek között sem a főszolgáltatás, sem a biztosítéki rendszer tekintetében nem jött létre akarategység.

[52] A felperes eljárásjogi kifogásait alaptalannak tartotta. Az elsőfokú bíróság a perfelvétel lezárásakor eleget tett a Pp. előírásainak, a felek a figyelmeztetés ellenére nem kívántak további nyilatkozatot tenni. A felperes nem jelölte meg, hogy a Pp. mely rendelkezésébe ütközik, hogy az elsőfokú bíróság nem halasztotta el a perfelvételi tárgyalást, ugyanakkor a 192. § által meghatározott egyik eset sem állt fenn. Az alperes nem módosított az ellenkérelmén, következetesen azon az állásponton volt, hogy egy kötelező szándéknyilatkozatnak immanens része az ár, mint a főszolgáltatás tárgya.

[53] A meghallgatott tanúkat a felperes jelölte meg a keresetlevelében, velük szemben aggályokat nem fogalmazott meg, szakkérdés pedig nem merült fel arra is tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság a kárkötelem létrejöttéhez szükséges valamennyi feltétel tekintetében alaptalannak találta a keresetet. A benyújtott szándéknyilatkozatok közül egyébiránt egy már korábban lejárt, egynél maga a nyilatkozó is megszűnt, egy pedig semmilyen feltételt nem tartalmazott. A fennmaradó két nyilatkozat elenyésző mennyiségre szólt.

[54] Bizonyítási szükséghelyzet nem merült fel, a hivatkozott körülmények nem relevánsak. Az alperes ügyletkötési szándéka harmadik személyek felé a cég képviselőinek nyilatkozatában jelenik meg, nem a belső döntéseiben. A felperes nem fogadta el az indikatív ajánlatokat, illetve szerződési tervezeteket sem, ezért sincs jelentősége annak, hogy ezen ajánlatok megtételét milyen belső döntés előzte meg. A felperes ettől függetlenül is állítási és nem bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozott az elsőfokú eljárásban, holott tényállításait elő tudta adni.

[55] Anyagi pervezetésre nem volt szükség, mert az ellenkérelem nem volt ellentmondásos, a felperes pedig kifejthette az álláspontját. Tíz tanú meghallgatását indítványozta és huszonzét okiratot csatolt, a bizonyítási kötelezettség tekintetében pedig nem volt vita. A felperes a fellebbezésében nem is jelölte meg, hogy mely releváns tény- vagy jogállítást nem tudott megtenni az anyagi pervezetés hiánya miatt. A bíróságnak arról nem kell tájékoztatnia a felet, hogy az általa szolgáltatott bizonyítékok nem elégségesek a kereset alátámasztására.

[56] A megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelem kapcsán is hangsúlyozta, hogy a felek sem a szerződés főtárgya, sem a biztosítéki rendszere tekintetében nem tudtak megállapodni, a felperes alappal nem gondolhatta, hogy ezek hiányában sor kerülhet a szerződéskötésre és a folyósításra. A szándéknyilatkozatokkal kapcsolatban már 2017. március 12-én jelezte az alperes, hogy a hiteligény jóváhagyásához ugyan elegendőek a nem kötelező érvényű vételi ajánlatok, azonban a folyósításhoz már kötelező érvényű ajánlat benyújtását várja el. Az indikatív ajánlatok is felhívták erre a figyelmet, az alperes így eleget tett tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének.

[57] Az utaló magatartással kapcsolatban a tanúvallomások egybehangzóan állították, hogy az alperes nem tett ígéretet arra, hogy biztosan hitelt fog folyósítani a felperesnek.

Önmagában abból, hogy egy lehetséges hitelről tárgyalnak a felek, nem következik, hogy egymással szerződni fognak. A felperes nem bizonyította, de még csak nem is állította a szándékosságot, és az önhiba hiánya sem állapítható meg, hiszen a felperes volt az, aki a következetesen visszautasított hitelösszeg biztosításától tette függővé a tárgyalások folytatását. A felperes sem az indikatív ajánlatok, sem a szerződéstervezetek visszautasítását követően nem kezdett el, akár párhuzamosan is, más forrást keresni, ami kizárja a kereset alaposságát. A felperes nem bizonyította a kárt és az okozati összefüggést sem, továbbá nem bizonyította, hogy a támogató 1-támogatáshoz szükséges egyéb feltételeket teljesítette.

[58] A perköltség tekintetében nem elfogadható a felperes által alkalmazott forint/oldal alapú számítás, ráadásul nem veszi figyelembe az irattanulmányozásra, felkészülésre, egyeztetésre, a jogirodalom és joggyakorlat kutatására fordított időt. Az alperesi oldalon összesen 255 munkaóra merült fel az elsőfokú eljárásban. Nem vette figyelembe továbbá a felperes az áfa összegét. A felperes az elsőfokú eljárásban nem kifogásolta az alperes által költségjegyzéken megjelölt összeget, így azt a másodfokú eljárásban már nem teheti meg.

[59] A fellebbezés a per főtárgya tekintetében alaptalan, a perköltségre vonatkozóan részben megalapozott.

[60] Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, a tényállást is túlnyomó részében helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseit és döntését az ítéltábla osztotta.

[61] Egyedül a tanácsadó 1-vel kötött szerződés tekintetében hiányos az elsőfokú ítélet tényállása, mivel az elsőfokú bíróság a keresetlevél mellékleteként csatolt megbízási szerződés lényeges elemeit rögzítette, holott a felperes a 43. sorszám alatti beadvány mellékleteként utóbb benyújtott szerződésre alapította az igényét. Az ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból mellőzi a tanácsadó 1-vel kötött szerződést ismertető részt, és kiegészíti azzal, hogy a felperes 2016. június 13-án megbízta a tanácsadó 1-t azzal, hogy az egyedi kormánydöntéssel megszerezhető támogatás megszerzésével kapcsolatban tájékoztatási, tanácsadási és igény szerinti pályázatírási tevékenységet végezzen. A felek a megbízó díját a támogatási összeg 12%-a + áfa mértékű sikerdíjban határozták meg azzal, hogy a megbízott akkor is jogosult a díjra, ha a támogatást elnyert megbízó nem köti meg a támogatási szerződést.

[62] A felperes elsődleges fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult eljárási szabálysértésekre hivatkozással, így az ítéltábla is ezt vizsgálta először.

[63] A felperes alaptalanul kifogásolja a perfelvétel lezárása kapcsán a Pp. 194. és 197. §-ának megsértését. A 17. sorszámú jegyzőkönyvből megállapíthatóan (3. oldal) az elsőfokú bíróság a perfelvétel lezárására figyelmeztette a peres feleket, és lehetőséget biztosított további nyilatkozatok megtételére. A perfelvételt csak azt követően zárta le, hogy a felek nem kívántak további perfelvételi nyilatkozatot tenni. A Pp. 197. §-a a perfelvételi tárgyalás mellőzésére vonatkozó szabályokat tartalmazza, jelen ügyben azonban sor került perfelvételi tárgyalásra, így a Pp. 197. §-a nem volt alkalmazandó.

[64] A hitelbírálati bizottság jegyzőkönyveinek csatolásával kapcsolatban az ítéltábla utal arra, hogy a Pp. 320. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenérdekű felet kötelezheti a birtokában lévő olyan okirat rendelkezésre bocsátására, amelyet a polgári jog szabályai szerint egyébként is köteles kiadni vagy bemutatni. A felperes nem jelölte meg a polgári jog egyetlen olyan szabályát sem, ami alapján az alperes – akár a pertől függetlenül is – köteles lenne kiadni a hitelbírálati bizottság jegyzőkönyveit, amelyek az alperes belső iratai, harmadik személyeket nem jogosítanak és nem köteleznek, továbbá nyilvánvalóan üzleti titkot tartalmaznak.

[65] A bizonyítási szükséghelyzet 265. § szerinti jogintézménye pedig nem arra szolgál, hogy a bíróság okirat csatolására kötelezze a peres felet. A (3) bekezdés értelmében a bizonyítási szükséghelyzet következménye, hogy a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tényt a bíróság valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel. A kérdés tehát nem az, hogy kellett-e kötelezni az alperest okiratok csatolására, hanem hogy helyesen állapította-e meg a tényállást az elsőfokú bíróság, vagy valamilyen körben a Pp. 265. § (3) bekezdése alapján a felperesi tényállításokat kellett volna valósnak elfogadnia.

[66] A Pp. 265. § (2) bekezdése szerint a fél bizonyítási szükséghelyzetben akkor van, ha valószínűsíti, hogy a) a bizonyítási indítványához nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és igazolja, hogy az ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette, b) a tényállítás bizonyítása számára nem lehetséges, de az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása vagy c) a bizonyítás sikerességét az ellenérdekű fél neki felróhatóan hiúsította meg, és az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a)-c) pontban foglaltak ellenkezőjét.

[67] A bizonyítási szükséghelyzet tehát feltételez egy határozott tényállítást a fél részéről, amit a törvényben felsorolt okok valamelyike folytán nem képes bizonyítani. A felperes azonban – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt ítélete indokolásában – nem jelölt meg semmilyen konkrét tényállítást, amelynek bizonyítása tekintetében a Pp. 265. §-a szerinti szükséghelyzetben lenne. A 2019. február 13-ai válasziratban mindössze annyit adott elő, hogy a jegyzőkönyvek „megismerése a jelen ügy megítélése szempontjából lényeges” (6. oldal), illetve felhívta az alperest, hogy „a felperes hitelkérelmét érintő valamennyi alperesi belső döntéshozatali jegyzőkönyvet a perben nyújtsa be tekintettel arra, hogy ezen dokumentumokkal csak az alperes rendelkezik és ezen dokumentációk tanúsítják a felperesi hitelkérelmek többszöri jóváhagyását, valamint a döntési folyamatok során kialakított alperesi álláspontot” (24. oldal).

[68] Önmagában az a hivatkozás, hogy az okirat az ügy megítélése szempontjából lényeges, nem elégséges a bizonyítási szükséghelyzet 265. § (3) bekezdés szerinti következményeinek alkalmazásához, a hitelkérelmek jóváhagyását nem az alperes belső iratai, hanem a felpereshez intézett nyilatkozatai bizonyíthatják.

[69] A felperes az elsőfokú eljárás érdemi szakában, a 2020. november 9-én kelt, 43. sorszámú beadványában a tanúvallomások értékelése alapján sem tett határozott tényállítást a jegyzőkönyvek tartalmával kapcsolatban, hanem a tanúvallomások ellentmondásosságát hangsúlyozta. Annak pedig, hogy a döntéshozók mikor és milyen követelményeket fogalmaztak meg a felperes hitelkérelmének bírálata kapcsán csak annyiban lehet jelentősége, amennyiben azt a felperessel közölték. Az alperesi szerződéses akarat kialakulásának belső folyamata az alperesi magatartás jogellenességének megítélése szempontjából nem bír relevanciával.

[70] A fellebbezésben a felperes egyértelműen kifejezésre juttatta azt az álláspontját (6. oldal), hogy az alperes súlyosan megszegte az együttműködési kötelezettségét akár utóbb találta ki az új feltételt, akár elhallgatta azt a felperes elől. Maga a felperes sem tartja tehát relevánsnak a kérdést, hiszen bármi is szerepel a jegyzőkönyvekben, álláspontja szerint jogellenesen járt el az alperes. Az azonban a fellebbezésből is kitűnik, hogy a felperes nem tesz határozott tényállítást („eldönthetetlen, hogy melyik változat történt meg tényszerűen”), anélkül pedig a bizonyítási szükséghelyzet lehetősége fel sem merülhet.

[71] Tévesen hivatkozik a felperes arra is, hogy az alperes a 2019. április 3-ai válasziratában megváltoztatta volna az ellenkérelmét abban a tekintetben, hogy a szándéknyilatkozatok elvárt tartalma mindvégig azonos volt, avagy azon utóbb módosított. A beadvány felperes által hivatkozott 15-27. pontjai ugyanis nem tartalmazzak a korábbival ellentétes tényállítást, pusztán egy jogi érvelést a szerződéskötést megelőző tárgyalásokra vonatkozóan. Épp a 27. pontban azonban világossá teszi az alperes, hogy tényállítása változatlan, amikor rögzíti, hogy „ilyen körülmények között teljesen irreleváns a felperesnek azon – egyebekben alaptalan és iratellenes – hivatkozása, hogy az alperes indokolatlanul és önkényesen változtatott meg bizonyos feltételeket a szerződéses tárgyalások megszakadását megelőzően”. Az alperes tehát továbbra is vitatta a feltételek utólagos megváltoztatására vonatkozó felperesi állítást – amit a 28. pontban is nyomatékosított –, ellenkérelmén nem változtatott, nyilatkozatai nem voltak ellentmondásosak, így az elsőfokú bíróság részéről anyagi pervezetést nem igényeltek. Az ellenkérelem-változtatás elkésettsége pedig a perfelvételi szakban egyébként sem merülhet fel, hiszen a Pp. 183. § (4) bekezdése értelmében a fél a perfelvétel lezárásáig szabadon megváltoztathatja perfelvételi nyilatkozatait.

[72] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy szakértői bizonyítás szükségessége merült volna fel. A Pp. 300. § (1) bekezdése szerint szakértőt kell alkalmazni, ha a jogvita kereteinek a meghatározásához vagy a perben jelentős tény megállapításához,

megítéléséhez különleges szakértelem szükséges. A 317. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a bíróság felhívja a fél figyelmét, ha szakértő alkalmazása szükséges.

[73] A felperes a fellebbezésében két körülményt jelölt meg, amelyek tekintetében szakértői bizonyításra – és arra vonatkozó bírói tájékoztatásra – lett volna szükség az elsőfokú eljárásban. Egyrészt az üzleti terv megítélését abból a szempontból, hogy a sűrítménygyártással elérhető eredmény önmagában elegendő lett volna-e a hitel visszafizetésére, másrészt a 2017. október 2-ai szerződéskötési feltétel teljesíthetőségét.

[74] Az elsőfokú bíróság valóban megjegyezte az ítéletében (21. oldalon), hogy az üzleti terv alapján nem tudja megállapítani, hogy pusztán a sűrítménygyártással elérhető eredmény elegendő lett volna a hitel visszafizetésére. Azonban a következő mondatban már azt is egyértelművé tette – és ezt az álláspontot maradéktalanul osztja az ítéltábla –, hogy a szerződéskötési szabadság elvéből fakadóan az alperes határozhatta meg, hogy milyen feltételekkel nyújt hitelt, vállalja-e a kockázatot, és ha igen, milyen biztosítékokat igényel. Nem volt ezért jelentősége annak, hogy az üzleti terv megalapozott volt-e és milyen jövedelmezőségre utalt, az elsőfokú bíróság ugyanis szakértői bizonyítás alapján sem juthatott volna arra a következtetésre, hogy az alperes köteles lett volna szerződést kötni vagy ne követelhetett volna további biztosítékot.

[75] Annak megítélése, hogy a felperes által benyújtott szándéknyilatkozatok megfelelnek-e a megszabott feltételeknek, nem igényel szakértői közreműködést, és az is jogkérdés, hogy jogszerűen járt-e el az alperes, amikor az adott feltételt támasztotta.

[76] Az elsőfokú bíróság ítélete ezért – a kiegészített tényállás alapján – érdemben felülbírálható volt, nem történt eljárási szabálysértés, a Pp. 381. §-a ezért nem alkalmazható.

[77] A felperes a másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hiányosságaira hivatkozott, részben az állított eljárási szabálysértésekkel megegyezően.

[78] A fentebb kifejtettek szerint azonban tévesen állította, hogy az alperes megváltoztatta az ellenkérelmét vagy az ellentmondásos volt, így ebben a körben nem volt szükség anyagi pervezetésre az elsőfokú bíróság részéről.

[79] Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a Pp. 237. § (2) bekezdése értelmében, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli, a bíróság az (1) bekezdésben foglaltakon túl tájékoztatja a

feleket a bizonyíték rendelkezésre bocsátása, illetve a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményéről is.

[80] A felperes által hivatkozott körülmények tekintetében azonban az alábbiakra figyelemmel nem sértette a Pp. fenti szabályát a tájékoztatás elmaradása. Az, hogy az alperes a tárgyalások kezdetén „különös jelentőséget” tulajdonított-e a szándéknyilatkozatoknak, önmagában nem perdöntő jelentőségű kérdés. A probléma valójában nem ténymegállapítás kérdése, hanem a tények értékelésének, a tényekből levonható következtetéseknek a körébe tartozik. Abban a tekintetben, hogy a megállapított tényeket miképpen értékeli az elsőfokú bíróság, nem terhelte tájékoztatási kötelezettség. A felperes ezen túlmenően sem a fellebbezésében, sem a másodfokú tárgyaláson nem adta elő, hogy milyen módon kívánta és tudta volna bizonyítani, hogy az alperes a tárgyalások kezdetén különös jelentőséget tulajdonított volna a szándéknyilatkozatoknak.

[81] Az elsőfokú bíróság kétségtelenül utalt arra, hogy az üzleti tervből bizonyos körülményeket (azt, hogy a sűrítmenygyártásból származó bevétel elégséges lesz a hitel visszafizetésére) nem lehet megállapítani. Helytálló az a felperesi hivatkozás is, hogy az üzleti terv értékelése szakkérdés, a Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja alapján pedig a szakkérdés felmerüléséről a bíróságnak tájékoztatnia kell a peres feleket. A perben azonban a fent kifejtettek szerint nem volt jelentősége az üzleti terv tartalmának. Téves ugyanis az a felperesi álláspont, hogy az üzleti terv tartalma kizárhatná, hogy a hitelező egyéb iratok, adott esetben vevői szándéknyilatkozatok benyújtásától tegye függővé a szerződéskötést vagy a folyósítást. Helytállóan utalt ebben a körben az elsőfokú bíróság arra, hogy a számára megfelelő biztosítékokat saját üzletpolitikájának megfelelően az alperes volt jogosult meghatározni, ez a szerződéskötési szabadság elvéből eredő jogosultsága volt. A szándéknyilatkozatok szükségessége egyébként sem volt vitás a peres felek között a tárgyalások során, pusztán azok elvárt tartalma és a felperes által csatolt nyilatkozatok megfelelősége tekintetében alakult ki nézeteltérés. Erre figyelemmel nem volt szükség a perben az üzleti terv értékelésére.

[82] Az alperesi magatartás szándékosságával és az okozati összefüggéssel kapcsolatban sem volt szükség további anyagi pervezetésre az elsőfokú bíróság részéről. Már a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 3. § (3) bekezdésének alkalmazása során is következetesen alkalmazta az ítélkezési gyakorlat azt az elvet, hogy csak akkor van szükség tájékoztatásra, ha megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával [1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 3. pontja]. Ez a követelmény fokozottan érvényesül a Pp. hatálya alá tartozó eljárásokban, ahol a jogalkotó kinyilvánított szándéka a professzionális pervitel érvényre juttatása volt. A felperes az elsőfokú eljárás perfelvételi szakában, a 10. sorszám alatti válasziratban határozottan kinyilvánította azt a meggyőződését, hogy bizonyította mind az alperesi magatartás szándékosságát, mind az okozati összefüggést. A beadvány 21-22. oldalán az „i.)” pontban ugyanis a szándékosságot abban látta megállapíthatónak, hogy az alperes a jóhiszeműség és tisztesség követelményével ellentétesen szakította meg a szerződéses tárgyalásokat. Ez pedig a felperes nyilatkozata szerint „jelen perbeli esetben tényszerűen is bizonyított”. Az okozati összefüggés és a kár kapcsán pedig a 24. oldal iii.) pontjában azt állította, hogy „tényszerűen is bizonyított”, hogy amennyiben a felek között a hitelszerződés

létrejött volna, vagy az alperesi biztatás hiányában felperes még időben más finanszírozóhoz fordulhatott volna, úgy [...] a felperes a támogatáshoz, mint vagyoni előnyhöz hozzájut.

[83] A felperes tehát ebben a körben maga hivatkozott arra, hogy állításait bizonyította, perfelvételi nyilatkozata így kiterjedt a bizonyításra, azaz a Pp. 237. § (2) bekezdésének feltételei nem álltak fenn. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a bíróságnak abban a körben nincsen tájékoztatási kötelezettsége, hogy a fél által szolgáltatott bizonyítékok megfelelően alátámasztják-e a fél tényállítását, a bíróság a bizonyítékok értékeléséről a Pp. 346. § (5) bekezdése alapján az ítéletében ad számot.

[84] Nem volt szükség a perben a további pénzügyi intézetekkel kapcsolatos tárgyalási kísérletek részletesebb bizonyítására, illetve az azzal kapcsolatos bírói tájékoztatásra sem, mert a kártérítési felelősség törvényi tényállási elemeinek teljesülése hiányában a kérdésnek az ügy megítélése szempontjából nem volt jelentősége.

[85] Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével kapcsolatban utal az ítéltábla arra, hogy a peres felek az elsőfokú eljárásban a peranyag részévé tették a teljes levelezésüket, írásbeli kommunikációjukat, az elsőfokú bíróság pedig meghallgatta az egyeztetéseken a felperesi és az alperesi oldal képviselőjében részt vett személyeket. A felek a jogvita kereteit tisztázták, az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, megalapozott döntést hozott, további bizonyításra nem volt szükség.

[86] Az ítéltábla ezért az anyagi pervezetés hiánya folytán nem végzett anyagi pervezetést, és ezen okból az ítélet Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja szerinti hatályon kívül helyezésére sem volt szükség.

[87] A felperes az anyagi jognak való megfelelés és a megváltoztatás körében arra is hivatkozott a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és tévesen értékelte a bizonyítékokat. Az ítéltábla megítélése szerint azonban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás – a tanácsadó 1-vel kötött szerződés kivételével – összhangban van a peres felek által csatolt okiratokkal és az egyéb bizonyítékokkal. A felperes kifogásai túlnyomó részben valójában nem is az ítéleti tényállást támadják, hanem a nem vitás tényekhez fűznek észrevételeket, amelyek a felperes megítélése szerint más megvilágításba helyezik a feltárt körülményeket. Nem volt jelentősége ennek megfelelően annak, hogy a felperes a támogató 1 támogatással és a helyszíni ellenőrzéssel kapcsolatos – az okiratoknak mindenben megfelelő – elsőfokú ítéleti ténymegállapítás kapcsán hosszasan fejtegette a támogatás utófinanszírozási jellegét (fellebbezés C/1. pont), ahogyan a bank 1kal folytatott tárgyalások részletezésének sem (C/2. pont). A C/3. pontban sem az elsőfokú ítélet által megállapított tényeket tette vitássá a felperes, hanem a saját maga által fontosnak tartott körülményeket hangsúlyozta.

[88] Nem volt jelentősége annak, hogy a vevő 7 és az vevő 8 nyilatkozata kiterjedt-e az árra is (C/4. pont a fellebbezés 15. oldalán). A felperes állítása ugyanis az volt (10. sorszám alatti beadvány 4. oldala), hogy az alperes 2017. október 2-áig nem jelezte a felperes felé, hogy az árat is tartalmaznia kell a szándéknyilatkozatoknak, ekkor viszont irreális és teljesíthetetlen követelményeket támasztott a nyilatkozatokkal szemben. A felperes ezzel kapcsolatos fellebbezési nyilatkozata némileg ellentmondásosan arra utal, mintha ez a két nyilatkozat teljesítette volna az alperes által utóbb előírt feltételeket. A fellebbezés szintén C/4. ponttal jelölt részében (17. oldal), valamint a C/5. pontban a felperes azt fejtegeti, hogy az indikatív ajánlatokra tett észrevételeit az alperes utóbb elfogadta, illetve annak adja magyarázatát, hogy miért nem fogadhatta el az indikatív ajánlatokat. Mindebből azonban pusztán annak volt jelentősége, hogy a tárgyalások, a hónapokig tartó egyeztetések és a két indikatív ajánlat ellenére sem tudtak a felek minden kérdésben megegyezésre jutni. Nem volt jelentősége az ügy megítélése szempontjából annak sem, hogy a felperes bio üzemet kívánt-e megvalósítani (C/6.).

[89] A fellebbezés további részei pedig már nem az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra vonatkoznak, hanem az elsőfokú bíróság következtetéseit vitatják, ismételten kifejtve azt a felperesi álláspontot, hogy az alperes 2017 októberében változtatta meg a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos követelményeit, ezzel ellehetetlenítve a szerződéskötést és a felperes projektjének megvalósítását.

[90] Az ítéltábla ezzel kapcsolatban is osztja az elsőfokú bíróság által kifejtetteket, a fellebbezésre figyelemmel az alábbiakra utal.

[91] A felperes állítása szerint sem a forgóeszközfinanszírozás, sem a szabadalmi jog kérdése nem volt akadálya a megállapodásnak, mert a felperes elfogadta az alperes követelményeit, illetve tudomásul vette, hogy a forgóeszközhitelről csak a gyár beindítását követően tárgyalnak majd a felek. Ez azonban ellentmond a rendelkezésre álló bizonyítékoknak. A felperes 2017. szeptember 25-én kelt levele számos tekintetben kéri módosítani a részükre megküldött szerződéstervezetet. A felperes kifogásolja, hogy a tervezetben nem szerepel, hogy a 2,7 millió euró rulírozó hitelkeret teljes összegben átszerződhető forgóeszköz-financezírozásra, továbbá hangsúlyozza, hogy ezen összeg átszerződésére feltétlenül szüksége van, mert forgóeszközhitel nélkül nem lehet több mint hatmilliárd forint összegű árbevételt produkálni. A felperes a levél szerint pontosítást kívánt rögzíteni a szerződésben a szabadalommal kapcsolatban, és közölte, hogy nem járul hozzá ahhoz, hogy a szabadalom harmadik személy részére értékesíthető legyen, ezt a kiszolgáltatott helyzetet nem vállalja.

[92] Az alperes másnap kelt válaszlevelében egyértelművé tette, hogy a forgóeszköz-financezírozásban történő megállapodásra jelenleg nincs mód, a szabadalmi joggal kapcsolatban pedig arra utalt, hogy az csak a bank hozzájárulásával értékesíthető, ezzel kapcsolatban további egyeztetésre vagy a döntés módosításának szükségességére utalt. A 15 pontból álló levél végén tanú rögzíti, hogy a döntéshozók több pontban sem mutattak hajlandóságot a változtatásra, így célszerű lenne a felperesnek átgondolnia, hogy valóban szükséges-e a változtatás. A szeptember 27-ei e-mailjében a felperes ezt megerősítve

sajnálattal állapítja meg, hogy nem mindenben egyező a felek álláspontja, és kér személyes találkozót. Az október 2-ai megbeszélést követően, október 6-án kelt levelében az alperes nemcsak a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatban fogalmaz meg követelményeket, de azt is közli, hogy a felperes által kért forgóeszköz-finanszírozást nem látja biztosíthatónak.

[93] A felperes október 24-ei levelében az október 2-ai találkozó előzményeként arra utal, hogy „a hitelfelvétel szoros feltételévé vált a szabadalmi jogról való tényleges lemondásunk, és mivel én ezt határozottan elutasítottam, ezért újabb budapesti látogatásra hívtak bennünket”. A találkozón a levél szerint „teljesen egyoldalúvá vált a tárgyalás, Önök minden ötletünket lesöpörték, és tudtuk, hogy ha nem teljesítjük a teljes kiszolgáltatottságot okozó feltételeiket, úgy Önök nem finanszírozzák a beruházást”. Végül közli, hogy csak úgy tud további tárgyalásokat folytatni az alperessel, ha a szerződéseket átírják az eredeti feltételeknek megfelelően, biztosítanak 3 éven keresztül 2,7 millió euró forgóeszközhitelt, továbbá lemondanak a szabadalmi jog megszerzésének kierőszakolásáról.

[94] Teljesen nyilvánvalóan kitűnik a fenti okiratokból, hogy a peres felek között a szándéknyilatkozatokon kívül is több vitás kérdés volt, amelyek tekintetében nem jött létre megegyezés. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ilyen volt a szabadalmi jog kérdése és a forgóeszközhitel is. Az okiratok egyértelmű tartalmához képest súlytalan a felperesi ügyvezető személyes nyilatkozata, illetve felperesi alkalmazott fellebbezésben hivatkozott tanúvallomása (25. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldala), amely szerint a felperes ebben a két témában elfogadta volna az alperes feltételeit. A fellebbezésben ugyancsak hivatkozott tanú2 tanúvallomása – a felperesi állítással ellentétben – nem támasztotta alá, hogy a szabadalmi joggal kapcsolatban megegyezésre jutottak volna a felek, a forgóeszköz-finanszírozással kapcsolatban pedig kifejezetten cáfolta azt (26. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal 1. bekezdésének utolsó öt sora).

[95] A fentiekből megállapíthatóan helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a szerződéskötés elmaradása nem kizárólag a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatos nézeteltérésre vezethető vissza. A felek nyolc hónapos tárgyalási folyamat eredményeként sem tudtak megegyezni több más, általuk lényegesnek tartott kérdésben, így a szabadalmi jog és a forgóeszköz-finanszírozás kérdésében sem. Minderre figyelemmel nem is volt érdemi jelentősége annak, hogy a vételi szándéknyilatkozatokkal kapcsolatban miként alakultak a felperes elvárásai.

[96] Az ítéltábla azonban ebben a körben is osztja az elsőfokú bíróság álláspontját. tanú3 az alperes képviselőjében 2017. március 12-én arról tájékoztatta a felperest, hogy a mostani döntéshozók (nem a végleges plénum) a folyósításra várják el a kötelező érvényű és mennyiséget is tartalmazó vételi ajánlatot mind a sűrítmény, mind a pektin esetében, a jóváhagyáshoz megfelel a nem kötelező érvényű ajánlat is. Mind az áprilisi, mind a májusi indikatív ajánlat folyósítási feltételként rögzítette a kötelező érvényű, mennyiséget is tartalmazó vételi ajánlatok benyújtását. A felperes számára a fentiekből nyilvánvalónak kellett lennie, hogy azok a szándéknyilatkozatok, amelyek elégségesek lehetnek a hitelkérelem jóváhagyásához, nem feltétlenül lesznek megfelelőek a folyósításhoz. Az alperes

egyetlen olyan írásbeli nyilatkozatot sem tett, amelyben a folyósítás szempontjából megfelelőnek minősítette volna a felperes által benyújtott nyilatkozatokat, a felperes ezért alappal nem számolhatott azzal, hogy az alperes biztosan elfogadja majd azokat.

[97] A felperes a fellebbezési tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy 2017. szeptember 25-én éppen azért kérte magában a szerződésben rögzíteni a benyújtott nyilatkozatok megfelelőségét, mert ezzel kapcsolatban nem volt egyértelmű alperesi jelzés. Az alperes tehát nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a felperes teljesítette-e a folyósítási feltételeket, ami a tárgyalások szerződéskötést megelőző fázisában nem is volt kötelezettsége. Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy ez a kérdés akkor vált aktuálissá, amikor a felperes a szerződésben kívánta rögzíteni, hogy a nyilatkozatai megfelelőek. Nem szegte meg ezért az együttműködési kötelezettségét az alperes azzal, hogy ekkor közölte, hogy a nyilatkozatok nem felelnek meg az általa elvártaknak, és tette egyértelművé, hogy pontosan milyen tartalmú kötelező érvényű ajánlat benyújtását kéri. Helytállóan jutott ezért arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az alperes eleget tett a Ptk. 6:62. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségének.

[98] A hitelbírálati döntésekkel kapcsolatos jegyzőkönyvek csatolása a fent kifejtettek szerint szükségtelen volt, de azért sem kerülhetett erre sor, mert az együttműködési kötelezettség teljesítése, illetve megsértése szempontjából nem a fél belső eljárásainak, valamely szervezeti egysége véleményének van jelentősége, hanem a másik féllel közölt nyilatkozatainak. Nem annak volt relevanciája a perben, hogy az alperes a szándéknyilatkozatokkal kapcsolatban mikor milyen belső döntést hozott, hanem annak, hogy a felperes felé mikor mit közölt.

[99] Az ítéltábla abban a körben is osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a kártérítési felelősség további feltételei sem teljesültek. A felperes a projekt elmaradását rója az alperes terhére, kárként pedig részben az elmaradt támogatást jelöli meg. Helyesen hivatkozott azonban az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes csak akkor juthatott volna hozzá és tarthatta volna meg a támogatást, ha a projektet a szerződés szerint megvalósítja, ami számos kiadást, költséget feltételez. A felperes a teljes projekt bevételi oldalának egyetlen elemét, a támogatási összeget emelte ki és érvényesítette kárként, ami éppen úgy nem lehetséges, mintha a teljes elérni tervezett árbevételt jelölte volna meg kárként figyelmen kívül hagyva a szükségképpen felmerülő költségeket.

[100] A másik kárelemmel, a tanácsadó 1-vel kötött megbízási szerződésből eredő fizetési kötelezettséggel kapcsolatban a felperes a másodfokú eljárásban egyértelművé tette, hogy nem a keresetlevélhez csatolt szerződés, hanem a 43. sorszám alatti beadvány mellékleteként benyújtott szerződés alapján kíván igényt érvényesíteni. A szerződést a felperes 2016. június 13-án, azaz nyolc hónappal azt megelőzően kötötte, hogy hitelkérelmét egyáltalán benyújtotta volna az alpereshez, az ebből eredő fizetési kötelezettség így nyilvánvalóan nem áll összefüggésben az alperes magatartásával. A felperes ugyanakkor még csak nem is állította, hogy a szerződés szerinti összeget megfizette volna a tanácsadó 1 részére, így kára sem merülhetett fel.

[101] Az okozati összefüggés hiányára is helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság. A felperes állítása szerint az alperes együttműködési kötelezettséget sértő magatartása miatt nem tudott megfelelő időben másik bankhoz fordulni a szükséges források megszerzése érdekében. Semmilyen körülmény nem akadályozta azonban a felperest abban, hogy párhuzamosan akár több potenciális hitelezővel is egyeztessen, ami a szoros határidőre figyelemmel célszerű is lett volna. A felperes ebben a körben pusztán arra hivatkozott, hogy a jelentős összegű saját erőt csak egy banknak tudta volna megfizetni, azonban erre ténylegesen csak 2017. szeptember 11-én került sor. A felperes 2017. február 8-án adta be hitelkérelmét az alpereshez, azaz 7 hónapig úgy folytak a tárgyalások, hogy nem volt szükség a saját erő átutalására, így semmilyen valós akadálya nem volt annak, hogy a felperes más bankokkal is tárgyalásokba kezdjen. Különösen indokolt lett volna ez arra figyelemmel, hogy a felperes állítása szerint az alperesi ügyintézők 2017 március végére már lehetségesnek tartották a szerződéskötést, ehhez képest az ügylet hónapokat csúszott, a felperes pedig – a saját erő befizetése nélkül is – kizárólag az alperessel tárgyalt. A felperes saját üzleti kockázatára hozta meg ezen döntését, hiszen bár az egyeztetések ígéretesek voltak, azzal a felperesnek is tisztában kellett lennie, hogy az alperesnek nincs szerződéskötési kötelezettsége, így a tárgyalások eredményességére nincs garancia. Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy az alperes részéről eljáró valamennyi ügyintéző és képviselő egyértelműen tagadta a tanúvallomásában, hogy ígértet tett volna a felperesnek arra, hogy a szerződést mindenképpen megkötik. Erre figyelemmel nem az alperes akadályozta meg a felperest abban, hogy más potenciális hitelezőkkel is tárgyalásokat kezdjen, hanem saját maga hozta meg ezt a döntést a saját kockázatára. Ez pedig az okozati összefüggést és az alperes kártérítési felelősségét önmagában kizárja.

[102] Az okozati összefüggés körében utal az ítéltábla arra is, hogy a felperes a perben kártérítési igényt érvényesít elmaradt vagyoni előny vonatkozásában. Ehhez a bíróságnak a bizonyossággal határos valószínűséggel kellene megállapítania, hogy amennyiben az alperes a felperes által elvárt magatartást tanúsítja, a felperes valamely más bankkal megállapodott volna a szerződés minden lényeges feltételében (a hitel összegében, a kamatokban, a költségekben, a forgóeszköz-finanszírozásban, a szabadalom kérdésében, a szándéknyilatkozatokban, a biztosítékokban) és minden egyéb olyan kérdésben, ami egy ilyen jellegű és összegű hitelszerződés elengedhetetlen része, és amelyről a peres felek is nyolc hónapig tárgyaltak eredménytelenül. A felperes két bankkal folytatott érdemi tárgyalásokat, ezen tárgyalások egyike sem vezetett szerződéskötéshez, ehhez képest a kereset alaposságához azt kellene ítéleti bizonyossággal megállapítani, hogy valamely, pontosan be sem azonosítható bankkal, amellyel érdemi tárgyalások sem kezdődtek, megkötötte volna a hitelszerződést a felperes.

[103] A felperesi állítások valójában csak az esély elvesztésére vonatkoznak, hiszen az okozati összefüggéssel kapcsolatban a keresetlevél 7. oldalának 1. bekezdésében („az alperesi elvárások közlésének időpontjára a hitelszerződés elmaradásával az általa elnyert támogatás igénybevételének lehetősége megghiúsult”) és a 10. sorszámú beadvány 17. oldalának 4. bekezdésében („a hitelnyújtáshoz megkövetelt irreális feltétel közlésének időpontjára a finanszírozási forrás igazolására és a támogatási szerződés megkötésére mindössze három hónapja maradt a felperesnek, és ilyen rövid határidőn belül kizárt volt, hogy bármely másik

pénzintézet le tudjon folytatni egy hitelbírálati folyamatot”) sem arra vonatkozó tényállítást tett a felperes, hogy valamely meghatározott bankkal a bizonyossággal határos valószínűséggel megkötötte volna a szükséges szerződést, hanem csupán arra hivatkozott, hogy az alperes magatartása megakadályozta abban, hogy más bankokkal érdemi tárgyalásokat kezdjen.

[104] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróságnak ebben a körben sem volt tájékoztatási kötelezettsége a Pp. 237. § (2) bekezdése alapján egyrészt, mert a felperes saját állítása szerint bizonyította kárát és az okozati összefüggést is, másrészt mert a felperes téves jogi álláspontja folytán egy esély elvesztésére hivatkozva terjesztett elő elmaradt vagyoni előny megtérítése iránti keresetet. Az elvesztett esély azonban nem jelent egyúttal elmaradt vagyoni előnyt is, az alperes ezen az alapon kártérítés megfizetésére nem kötelezhető.

[105] A felperes keresete másodlagos jogcímeiként az utaló magatartás Ptk. 6:587. §-ának szabályaira hivatkozott. Amint arra maga a felperes is helytállóan utalt az elsőfokú eljárásban (10. sorszámú válaszirat 13. oldala), a Ptk. által a 6:62. § (5) bekezdésében bevezetett jogintézménnyel a törvényalkotó célja az volt, hogy a szerződéskötést megelőző tárgyalások során az együttműködési kötelezettség megsértésével okozott károkozást elkülönítse a biztatási károkozástól és törvényi szinten szabályozza, hogy a szerződéskötés elmaradása esetén a deliktualis felelősség szabályai alkalmazandók. Ezzel összhangban fejti ki a Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez (Szerkesztette: Vékás Lajos / Gárdos Péter) a 6:587.§-hoz tartozó magyarázatban, hogy az utaló magatartás szubszidiárius tényállásának alkalmazhatósága a Ptk. hatályba lépésével a korábbiakhoz képest szűkült: „A Ptk.-ban az utaló magatartás alkalmazási területe azáltal kifejezetten is szűkül, hogy a szerződő felek együttműködési és tájékoztatási kötelezettségnek megszegéséből eredő kártérítési igényeket a törvény egyértelműen vagy a szerződésszegési vagy a szerződésen kívül okozott (deliktualis) kártérítési felelősség körébe vonja, attól függően, hogy létrejött-e a szerződés vagy sem”.

[106] A felperes az utaló magatartásra alapított igény esetében sem tett olyan tényállításokat, amelyek a szerződéskötési tárgyalások során érvényesülő együttműködési és tájékoztatási kötelezettségen túlmutatnának, így keresete kizárólag a Ptk. 6:62. §-a körében volt értékelhető. Ez önmagában alaptalanná tette a Ptk. 6:587. §-ára alapított kereseti kérelmet.

[107] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a per főtárgya tekintetében helybenhagyta az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alkalmazásával.

[108] Részben alapos volt ugyanakkor a felperes fellebbezése a perköltség körében. A per tárgyának értéke kétségtelenül kiemelkedő volt, az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj pedig az IM rendelet 3. § (2) bekezdésének megfelelően összhangban van a

per tárgyának értékével. Helytállóan hivatkozott azonban a felperes arra, hogy a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenység – három érdemi beadvány és öt tárgyaláson való jelenlét – nem teszi indokolttá ilyen kiemelkedő összegű ügyvédi munkadíj megállapítását. Nem volt akadálya annak, hogy az ítéltábla érdemben vizsgálja ezt a fellebbezési kérelmet függetlenül attól, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem kifogásolta az alperes által benyújtott költségjegyzékben szereplő összeget. Az ítéltábla azonban osztotta az alperes álláspontját abban a körben, hogy az ügyvédi munkadíj megállapítása során az irattanulmányozásra, felkészülésre, az ügyféllel történő egyeztetésre fordított időt is figyelembe kell venni.

[109] Mindezekre tekintettel az ítéltábla ebben a körben részben helyt adva a fellebbezésnek a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperesnek járó ügyvédi munkadíj összegét az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával a kifejtett jogi képviselési tevékenységgel arányban álló 10.000.000 forint + áfa összegre szállította le.

[110] A felperes fellebbezése azonban a per főtárgya tekintetében alaptalannak bizonyult, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, ami az IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján – a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel – megállapított ügyvédi munkadíj.

Budapest, 2021. június 10.

dr. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.

dr. Szunyogh Zsófia s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: